

השבועון המצויר לאיפורמצי

החוב גליקסון 8, תל-אביב
וליד מיאסרין 1 אה"י
תל-י 138. טל 26785
סניף הספרים: "עולםספרים"
סניף: "עולם הזה בע"מ"
רפוס ישראל בע"מ, ת"א

השער

רקדנית מית בן-ארי
ראה עמודים 10-11

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה, כיתוב:
אורי סלע
הכתבי הראשי:
עמנואל מרת

חברי המערכת:

עורך משנה, חבנית:
פיליפ קשת (זמני)
הצלם הראשי:
דן ברנע

סופרי חוץ:

גבריאל דנון, יוש, מספים סלומון

מנהל מעבדה:
דוד סמירי

ראש המנהלה:
שלמה חררי

2/4 '2

בגליון ראש השנה רמותי לך על כמה תוכן גינות, שעוד אי-אפשר היה להרהיב עליהן את הדיבור. השבוע הגיעה אחת התוכניות האלה לדי ביצוע. מהר יופיע הגליון הראשון של השנה הזה בשפה אחרת. תוכנית זו התגבשה משך חודשים רבים. עוררו אותה לראשונה עשרות מבקרים מ-ארצות הפורה, ששמעו על קיומו של העולם הזה, וביקשו לראותו בביתו. כמעט כולם סימנו את ביקורם באותה שאלה: "מדוע אינכם מוציאים את עיתונכם גם בשבילנו?" דרך מחשבתם היתה הגיונית. בכל ארצות הפורה ישנו שפע עיתונים ציוניים מקרמיים. אלה ממלאים תפקיד חשוב למדי ב"קיום הקשר בין הארגונים הציוניים וקוראיהם, אף כי מקורות היתר הגיונית. בכל ארצות הארץ ערכם קרוב לאפס. במידה רבה מצמצם תוכנם בדברי תעמולה נמלצים וב"העתקת חומר של הקרן הקיימת.

כמה מהמבקרים, שהיו בעצמם עתירי נאום, סברו אפילו שהשפעת עיתונים אלה שלילית. התעמולה המופרזת. המתוקה כסח"רין, מעוררת חשד. לקורא ישנה ההרגשה ש"מרמם אותו, שמשחרר אינו בסדר. אין הוא יכול להאמין כי כל בני-הארץ מלאים, כל בנותיה חלוצות, כל מפעליה מצליחים, וכל מוסדותיה עשירים יומם וליל למען עם ישראל. ישנה נקודת ראייה, והיא הושגה על-ידי התעמולה הגיונית לפני שנים רבות.

כדי להחזיר את האמון לארץ דרוש משנה חדש: עתון אינפורמטיבי ישר והגון, האומר את האמת, את כל האמת, ורק את האמת. בן הפורה המצויין בישראל, רוצה לשמוע את קולו של בן הארץ, לא דברי תעמולה של תועמלן מקומי או שליח מפלגתי. הוא רוצה לקבל תמונה שלמה ואמיתית, עם כל השורה, האפור והלבן. המאמץ הגדול של עם הבונה את מולדתו, המגן על חייו ב"גנאים כה קשים, הוא די גדול ומפילא כדי שנוכל להרשות לעצמנו להזכיר גם את שאר תופעות החיים בישראל.

ועל-שם שפיגל, המהדורה האידישית של ה"עולם הזה" יהיה בדיוק זה. הוא יישמש גשר בין הארץ לבין הקהילות היהודיות בשלש יבשות. הוא יביא להם את האמת על מצבי ארצנו כאן, בלי שגאה מפלגתית ובלי קישוט תעמולתי.

אולם ועל-שם שפיגל אינו מכחין רק אל ארצות העולם. הוא מכחין גם אל הפורה ש"עודה בתוכנו.

בשנים האחרונות הבאנו לארץ מאות אלפי יהודים, אשר רבים מהם נשארו כאיים מנוחים בלב הארץ, גיטאות רוחניים שלא באו במגע עם חיי הרוח של המדינה, אלא באמצעות הצנורות הסדוקים של הספרות המפלגתית למיניה.

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה, חבנית:
פיליפ קשת (זמני)
הצלם הראשי:
דן ברנע

סופרי חוץ:
גבריאל דנון, יוש, מספים סלומון

מנהל מעבדה:
דוד סמירי

ראש המנהלה:
שלמה חררי

עולים חדשים ולא-כל-כך-חדשים אלה קוראים עיתונים שרובם אינם אלא המשך ישיר של עיתוני הפורה להם היו רגילים בארצות מוצאם, עיתונים המקיימים בעל-כורחם ובעצם מהותם את רוח הפורה, בתוספת מנה גדושה של תעמולת-אדם מפלגתית מתוצרת הארץ.

לאלה מתכוון ועל-שם שפיגל להביא את קולו של העם שגדל בארץ, ללמדם לראות את ה"קורה מסביבם בעיני אנשים שגדלו כאן. הרבה זמן היססנו אם חשיבותו של דבר זה שקולה כנגד עצם השלילה שבהופעת עתון לועזי נוסף. הענינו לכלל מסקנה שה"דבר אינו רק מוצק, אלא גם הגיוני. אין בכוחו למנוע את הופעתם של העיתונים האחרים, המקימים תריס בינונו, שגדלו ב"ארץ, לבין מאות אלפי העולים, שהם שותפינו בחיים הפוליטיים והכלכליים, הבהירים ב"רוב חברי-הכנסת וקובעים במידה רבה את אופיו של השלטון ואת דרך ההתפתחות הרוחנית.

אולם יכולים אנו לדבר אליהם, בלי מליצי יושר ובלי מתחכם מפוקפקים. על ידי עתון שיעלה ברמתו ובאידישיותו על מתחריו בשוק זה.

לך, כקורא העולם הזה, יש עוד צד לעניין. התפתחות העולם הזה מוגבלת על-ידי עובד-תברול. מספר קוראי העברית הקטנית-סית, תפוצתו של עתון עברי מוגבלת בדרך הטבע, ותפוצה זו נאלצת לשאת בהוצאות גדולות והולכות, אם אמנם רוצה העתון ל"קיים מערכת הראויה לשמה.

מהדורות העולם הזה בשפות אחרות, שה"היינה מופנות הן לריכוזים היהודיים מעבר לים והן לעולים החדשים בארץ, תהיינה ע"שיות להקל בהדרגה את העול הזה הרובץ על קוראי המקור העברי, לאפשר במרוצת הזמן שיפורים מכריעים בשרותי המערכת ובכמות וחומר. מלבד זה יכנס למדינה דו-חיים.

יש עוד דרך אחת, מהירה יותר, בה יכול אתה, הקורא העברי, להיעזר במהדורה הארץ-דישית ולעזור לה. אם יש לך קרובים בארץ לארץ שאינם קראים עברית, ושאתה מעוניין כי יקיימו קשר חי עם הארץ ובעיות חייה, ויכול אתה לשלוח להם את העתון הזה, אם, כמו רבים מבני הארץ, קבלת מהם מתנות וסימנים אחרים של שיתוף-לב, תוכל אתה לגמול להם בצורת תשורה יפה ומועילה כאחת: מינוי שנות על העולם הזה באדיש, שתוכל לשלם עבורו כאן בלירות ישראליות וקרובין יקבלו את גליונותיו בדואר אויר בביתם, כמה עשרות שעות אחרי הופעתם בתל-אביב, בתוספת מכתב אישי שימסור להם את שם המחברים.

לחבריה הנלוים יוצאים לחוץ-לארץ כדי לכתוב, שאלתיאל בן-ארי יצא כדי לפרוץ את טבעת ה"חנק שמסביב למדינה...

מכתבים

מה רע בזה?
הרפורמות על החברות הסאליאיות (העולם הזה 852) מעציבה ביותר. האם כך מתחנך הנוער שלנו? האם מנגינת ה"נא תהינה תחילה ל"שירי הפלמ"ח? חיים גור, תל-אביב.

היכן תפקידם החינוכי? היכן מוסר-השכל? ההשפעה לחזון לרוח החלוצית? אומנם אתם עתון הנוער, אבל אין זה אומר שאתם צריכים לחזותה עם כל דבר שעושה הנוער. תפקידכם צריך להיות נעלה יותר מקישוקש כלי-מטבח.

אליהו רבין, חיפה

לכל הרחוקות! אדם הוא צעיר רק פעם אחת...

בחיים ואם בני 17-18 לא יהיו כאות-נפשוש — מי יעשה זאת? אני רק מצטער שעכרתי את ה"גיל הזה בעצמי.

שמואל כרמי, תל-אביב
באחת התמונות הראתם בחורה, המאכלית את חברה המבוגר על איזה כלי מוסיקלי וכמכתם שזהו פסנתר. אם זה פסנתר — אז אני צנצנת וירוקה, עם ציורים כחולים...

חנה ליבר, רמת-גן
ועורך הכיתוב הוא צוללת אסומית אדומה מבוסה.

ימינה-ימינה, שמאלה-שמאל
למה לכם להתרגש מזה שהוריו החליטו כי הציטרם לציננים הכללים? הלא לפני חודשים כלי-כד כתב אותו עתון שנטייתכם ברוחה — שמאלה? וכי לא מזמן הצטרפו למערכת שני חברים מסיעת כנה וממס"ם?

משה גולדמן, תל-אביב
היי הדור, היי הדור, זה הכל הן לא יעזרו. כתוב נא איציק, מה תמתנה? אמש שמאלה, היום ימינה. כל אחד הרי יחשוב: העיקר בדור זה בלגון. ואנחנו נחייך — אין דבר, המשך.

מי אמר הא-הא?

כתבתם הרצינית-כחילו על עתונות פורנוגרפית. הרי הריקור ל"סיפור על אדם שחבריו חדלו מל"הומינו למסכות כולל הנגל מונטה שהיה לו, מל"עוק האריהאו בכל מסביבה. ככל זאת, כעבור זמן מה, החומן פעם למסביבה. אשתו הפצירה בו שימי"לע מבני-חיותיו והוא הכבית. אלא שכאמצע הנשף לא יכול היה להתגרש על עצמה ושאל את הנוכח חיים אם הם יורעים מה אומר כלב מאוהב. וכי שלא ידעו, הדנים הוא בסנה"ס: "האריהאו!" אחרי הנשף הצטחק בפני אשתו: הוא לא אמר האריהאו. הכלב המאוהב הוא שאמר זאת.

אורי בן-אשר, בת"ס
יתכן מאוד שאינכם מניעים לרמה הפורנוגרפית המקובלת בצרפת ובארצות-הברית. יתכן גם ש"המבונות-עירום הן במאה שלנו תנאי הכרחי, בארצות מסוימות להפצת רעיונות על-ידי שבעות, (אולם בארץ) אלה שרואים חומר רציני, אינם נו"קקים לשטניות מעין אלו ואלה הנזקקים להן — אינם קוראים את החומר הרציני.

אריה ליבנה, רמת-גן
דעתי היא: אם שחקנית קולנוע מסכימה להציג טלם בלי לבוש מיוחד — למה אתחייב אני להציג תכל בה?

אלחנן רפפורט, חדרה
אין בקה להתכניש, אלא בבושה בלבד.

ערכם של ערכים

צבאות ערב (העולם הזה 851) לעולם לא יצאו נגד כוח שאינו חלש מהם כאומן בולט. אין ב"צות חיליות שום ערכים אשר נכללים כדאי להם ל"פיל. לא רק לנצח — אלא גם ל"פיל בכבוד. הם לא יסבנו את חייהם נגד צבא שירע לכבוש עיר כמו חיפה אף בלי כדור אחד.

יצחק יי, הלל, ירושלים
כחיליים קרבים עניינה אותי במיוחד הרפורמי מניה, שכן משך ידעו לנו אודות הכוח אתו אנו עלולים להתמודד. מה שהפליא אותי ביותר ב"תמונות שפרסמתי הוא חוסר כל תורן או ציור אישי אחר על גב החיליים הערביים. לא כצבא המצרי, לא כלניון, לא כחילות הצנחנים ולא ב"חיל הונגלים נמצא זכר לחנוך — עובדה המפרי"לח ספק ברמת אימוניהם וכבושר לחימתם של צבאות ערב.

חברתו של מוטקבה

תמונת השער של אורה דרציין (העולם הזה 851) היתה דוקא נחמדה מאוד. אבל אינני מבין מדוע הייתם צריכים להקדיש לה גם סיפור כ"כ-כך ארוך בסנים הגליון.

ירוחם אתרנו, טבריה

לכל אורך הכתבה בלטה השמעת קרית-חיים... היות ואורה התנהנה בצורה שאינה נרילה אצלנו ניהר שגאה בינה לבין האופק בקריה ונה"י, כנראה, סיכת ההשמצה.

קבוצת נוער, קרית-חיים
חוסר טקט! האם כולל בנות קרית-חיים לא מצאנים אחרת שתמלא את שער העתון. שרואים הצטיין בזמן האחרון? צלמכם כורא? עמל שפרך כדי להוציא מידו תמונה כזו!

ישעיהו סלומון, קרית-חיים
לאחר תיאור הגבר האירואלי מהרה אורה, לרב"ריס, ש"ביתנים" במספיקה היא במספיקה בעל הכנות דומות (כלומר: פחות אירואליות). כשהגליון בירי פרצתי לחוריה של אורה, שני מיליון סביבן אימה ועיני מפיקות חיוני תרעומת. ולדעתה לא היפה לי אותה שעה אלא ארשת פנים מעוררת חמלה, רחמנא ליצלו.

"ביתנים" — מה פורש? "רעמתי."

העולם הזה

השבועון המצויר לאיפורמצי

היכן תפקידם החינוכי? היכן מוסר-השכל? ההשפעה לחזון לרוח החלוצית? אומנם אתם עתון הנוער, אבל אין זה אומר שאתם צריכים לחזותה עם כל דבר שעושה הנוער. תפקידכם צריך להיות נעלה יותר מקישוקש כלי-מטבח.

מיידן הכנסת

צעדים תקיפים, ד"ר — הצעדים המובילים מאולם הישיבות אל המונות, האמת — ראה מצע ה"מצע המפלגה ז' — הא"מת היחידה. כל עובדה ש"רה, בעול נושא הנגה.

בשבוע הכא תתחיל התחרות הגדולה

שז מערכות, "העולם הזה" ו"ועל-שם שפיגל"

הפרס הראשון

נסיעה לאירופה

משתתפי התחרות יתבקשו לזהות אישים ידועים מן הארץ ומחוץ-לארץ בארבעה חידונים, שיתפרסמו בארץ כעה גליונות רצופים. הפרס שים יחולקו על ידי חברי שופטים בלתי-תלוי במערכת.

השיבה היא, ביניה פיסנית ומיתממת: (א.אח"יודע" 78 השנים הראשונות כצת קשות וצורין ל"החספק במועס"...

מוסקה (מרדכי קריבולט), בת-שלמה
והתשובה טיפקה את הקורא קריבולט, ב"נתיים?

הנני בחור נבחר-קומה. שחחרה, בעל עיניים שחררות ונבנות מלכסנות. כביצור... הרגשתי ושחחתי כשנבוכתי השנתי הטיפוס האירואלי של אורה. אך כלום לא תחסונו עלי כי אקמור במרכז קרית-חיים, כשהגליון בירי, ואחבונן כשומה בפני ה"נערות החולפות על פני וכלבי תפילה כי אולנה? **צבי כספי, דרפה**

מספר חזק

38- לינורא נוכחתי בתוכנית-חיה רצונה לדעת? בכבשה! של קול ישראל. כרבע שעה לפני התחלת התוכנית שמתי לב שאחד מפעילי ההסתדרות ב"מקום מחלק פתקים למספר אנשים. הייתי עדי ראיה במסירת הפתק מספר 12. לארס שקיבל את הפתק: נאמר כי בתופיע מספר 12 על הלוח. עליו לשאול את המבין המורססת בפתק. האדם התי נגד וטען שאינו מבין את השאלה — ובכלל אינו יודע מה זה "הח"י. אולם לבסוף שוכנע כי כדי לשאול שאלה לא חייבים להבין אותה. בפרט כשי"הוא מורססת ואפשר לשנן אותה. בתחלת התוכנית הודיע עורכה, אליהו כרמל, שהפסק, לצאת הניל, יצפרה ד"ר נילעד, מועת התרבות של ההסתדרות. ההל התחיל לשאול וכל פעם שהופיע מספר על הלוח, נניש בעל הספק לשאול את השאלה הכתובה בפתק. מעניין שרובו לשאול אלו ענה ה"ד"ר נילעד, אף פעם לא ענה הוא על שאלה בלתי מורססת.

הצטנן, המסכן

איפה הוריות? פרשת האסקימוסים והקאריבו (העולם הזה 852) נתרשה לפני כמה חדשים. דן לוס, תל-אביב

רשות השירה

היה היה נכר צעיר שקרא עם עלמה חברי שיר. הם הסכימו בכל — בספרות, במחול — אבל לא השתו על המחיר. יהודה גמליאל, טבריה

תחרות הסיפורים

אם הסיפור עת דורים (העולם הזה 852) של אברהם הרס זכה בפרס שני בישראל בתחרות ה"עולמית על הסיפור הקצר, מי זכה בפרס הראשון? **דוד הופכר, באר-שבע**

אורי קיסרי בעד סיפורו דימומים ביר"ו שלים (העולם הזה 851).

העולם הזה

השבועון המצויר לאיפורמצי

מיידן הכנסת

צעדים תקיפים, ד"ר — הצעדים המובילים מאולם הישיבות אל המונות, האמת — ראה מצע ה"מצע המפלגה ז' — הא"מת היחידה. כל עובדה ש"רה, בעול נושא הנגה.